

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 5. října 2022 v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Smrže a soudců JUDr. Jiřího Lněničky a Mgr. Petra Hovorky odvolání obžalovaného [příjmení] [příjmení], narozeného [datum], a státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. června 2022 č. j. 2 T 1/2022-437 a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 trestního řádu se napadený rozsudek z podnětu obou odvolání částečně zrušuje, a to ve způsobu výkonu trestu odnětí svobody.

Podle § 259 odst. 3 trestního řádu se znovu rozhoduje tak, že se obžalovaný [příjmení] [jméno] podle § 56 odst. 3 trestního zákoníku zařazuje pro výkon uloženého trestu do věznice s ostrahou.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 6. června 2022 č. j. 2 T 1/2022-437 byl obžalovaný [příjmení] [jméno] uznán vinným jednáním spočívajícím v tom, že dne 21. července 2021 v 07:12:27 hod. v areálu třídiřny odpadu akciové společnosti FCC Česká republika s.r.o. na adrese U Technoplynu 1712, Praha 9, se nejprve dotázal poškozeného [jméno] [příjmení], [datum narození], za kterým za tímto účelem vyšel před halu ven, kde má svůj cestovní pas, a na odpověď poškozeného, že neví, zareagoval tak, že v úmyslu poškozeného usmrtit, jej chytil levou rukou za tričko pod krkem, svojí pravou rukou vytáhl v oděvu ukrytý nůž s černou rukojetí o celkové délce 25 cm a čepelí o délce 15 cm a ze zapažení s rozmachem směrem zespoda vzhůru, zaútočil proti bříchu poškozeného, přičemž jej hrotem bodnul do levého boku, kde mu způsobil škrábanec o délce 6 cm, neboť poškozený zareagoval tak, že svojí levou rukou odrazil útok vedený pravou rukou obžalovaného, následně poškozený za tuto ruku obžalovaného chytil a poté, co se spolu přetahovali, obžalovaný o krok ustoupil, čímž uvolnil svojí ruku s nožem ze sevření poškozeného, jehož stále držel svojí levou rukou za tričko, čímž znemožňoval poškozenému, který se snažil od obžalovaného ustupovat, utéci, přičemž se obžalovaný opětovně, nejméně třikrát, pokusil bodnout

nožem poškozeného do oblasti břicha, což se mu však vzhledem k tomu, že poškozený ustupoval, nepodařilo, následně se poškozený obžalovanému vytrhl a začal utíkat, načež ho obžalovaný krátce chůzí pronásledoval, a to až do chvíle, kdy byl poškozený v dostatečné vzdálenosti od něho, přičemž při samotném útoku nožem i v době, kdy ho pronásledoval, na poškozeného křičel, aby mu vrátil jeho pas, že ho chce vidět v šatnách nebo ho zabije, a měl stále nůž v pravé ruce, přičemž tímto jednáním mohl poškozenému způsobit ze soudně lékařského hlediska bodné poranění břicha s bodným kanálem probíhajícím zdola šikmo vzhůru a při proniknutí do levé strany břišní dutiny mohl být poškozen důležitý orgán, když mohla být zasažena slezina, tenké či tlusté střevo, případně žaludek, levý jaterní lalok nebo břišní cévy spojené s krvácením do břišní dutiny, tj. vážná poranění mající charakter těžké újmy na zdraví, jimiž mohl být bezprostředně ohrožen i život poškozeného, a to, že poškozenému způsobil pouze povrchní čárkovitou oděrku délky asi 6 cm v levé střední části břicha bylo zapříčiněno tím, že se poškozený jeho útoku intenzivně bránil a následně se mu podařilo uniknout.

2. Toto jednání bylo právně posouzeno jako pokus zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 1 tr. zákoníku, za který byl obžalovanému uložen trest odnětí svobody v trvání deseti let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou.

3. Dále mu byl podle § 80 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku uložen vedlejší trest vyhoštění z území České republiky na dobu deseti let.

4. Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný [příjmení] [jméno] ihned po jeho vyhlášení v hlavním líčení do protokolu odvolání, které dodatečně písemně odůvodnil prostřednictvím svého obhájce Mgr. [jméno] [příjmení]. Ve lhůtě uvedené v § 248 odst. 1 tr. ř. podala proti rozsudku odvolání i státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze (dále jen, „státní zástupkyně“).

5. Obžalovaný svým odvoláním napadá jak výrok o vině, tak výrok o trestu. Vůči závěrům soudu prvního stupně ohledně průběhu skutkového děje žádné námitky neuplatňuje. Vyslovuje však kategorický nesouhlas s použitou právní kvalifikací, pokud bylo jeho jednání posouzeno jako pokus zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 1 tr. zákoníku. Odmítá závěr nalézacího soudu, že ke vzniku smrtelného poranění na straně poškozeného nedošlo pouze v důsledku jeho aktivní obrany a následného útěku a trvá na tom, že poškozeného v žádném případě usmrtit nechtěl. Chtěl jenom, aby mu vrátil zpět cestovní pas a nůž si vzal pouze proto, aby své ústní výzvě k jeho vydání dodal důraz. K tomu dodává, že pokud by se svým vojenským výcvikem na netrénovaného poškozeného skutečně zaútočil s úmyslem způsobit mu smrt, výsledek by byl jiný, než pokus vraždy. Má tedy za to, že ohledně naplnění znaků subjektivní stránky ve vztahu k tomuto deliktu jsou zde natolik závažné pochybnosti, že je namístě aplikace zásady, „in dubio pro reo“ (v pochybnostech ve prospěch obžalovaného). Jakou právní kvalifikaci svého jednání považuje za přiléhavější, ve svém odvolání neuvádí.

6. Uložený trest odnětí svobody pak obžalovaný považuje za zcela nepřiměřený i pro případ, že by právní kvalifikace jeho jednání uvedená v napadeném rozsudku byla správná. Zde podle něho soud prvního stupně dostatečně nezohlednil, že ze svého jednání neměl žádný prospěch, že poškozenému nebylo způsobeno žádné závažné zranění, že z místa činu neutekl a následně s orgány činnými v trestním řízení při objasňování své trestné činnosti spolupracoval.

7. Rovněž má za to, že u něho nejsou splněny zákonné podmínky pro uložení trestu vyhoštění. Je ukrajinským státním příslušníkem a s ohledem na to, že jeho domovský stát je zasažen válkou, nelze vyloučit, že jsou u něho dány důvody pro poskytnutí azylu, popř. je uložení tohoto trestu vyloučeno z důvodů uvedených v § 80 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku.

8. Proto navrhuje, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

9. Odvolání státní zástupkyně bylo podáno v neprospěch obžalovaného a směřuje rovněž do výroku o vině i do výroku o trestu.

10. Ani tato odvolatelka nemá žádné výhrady vůči popisu jednání obžalovaného ve skutkové větě výroku o vině v napadeném rozsudku. Je však toho názoru, že úmysl zaútočit na poškozeného nožem s cílem přivodit mu tímto útokem smrt pojal obžalovaný ještě předtím, než se s ním dostal do bezprostředního fyzického kontaktu. Poukazuje na to, že obžalovaný již od předchozího dne věděl, že nemá pas a jízdenku a měl tedy dost času tuto situaci zvážit. Inkriminovaného dne se pak nožem vyzbrojil již v 06:57 hodin, kdy tento nůž ukryl pod oděv a následně nelze hovořit o tom, že chtěl s poškozeným vyjednávat nebo že se ho pokusil zastrašovat, když na něho zaútočil ihned poté, kdy mu poškozený sdělil, že jeho pas nemá. Útok pak byl podle státní zástupkyně veden se vši rozhodností a pouze díky fyzické převaze poškozeného a díky jeho aktivní obraně nedošlo k závažnějšímu následku.

11. Má tedy za to, že obžalovaný jednal v přímém úmyslu poškozeného usmrtit, a to po předchozím dlouhodobém uvážení, a navrhuje, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek zrušil a znovu sám uznal obžalovaného vinným pokusem zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 2 tr. zákoníku a uložil mu trest odnětí svobody v trvání dvanácti let. Dává však do úvahy, zda by k nápravě obžalovaného s ohledem na jeho dosavadní bezúhonnost nepostačilo jeho zařazení pro výkon tohoto trestu do věznice s ostrahou. Trest vyhoštění pak navrhuje uložit ve stejné výměře, v jaké jej uložil soud prvního stupně. Pro případ, že odvolací soud znovu nerozhodne sám, navrhuje, aby vrátil věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

12. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací z podnětu podaných odvolání přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž byla odvolání podána, jakož i zákonnost postupu řízení, jež jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Zabýval se i tím, zda napadený rozsudek a jemu předcházející řízení nevykazují vady, jež odvoláními vytýkány nejsou, avšak mohly by mít vliv na správnost výroků, proti nimž byla odvolání podána, a dospěl k závěru, že obě odvolání jsou důvodná pouze zčásti.

13. Jak odvolací soud zjistil, přípravné řízení i řízení před soudem prvního stupně proběhlo v plném souladu s odpovídajícími ustanoveními trestního řádu, přičemž všechna procesní práva obžalovaného, zejména jeho právo na obhajobu a na jednání v jeho mateřském jazyce, byla dodržena.

14. Soud prvního stupně si v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř. zajistil a v hlavním líčení v náležité procesní formě provedl všechny důkazy potřebné pro zákonné meritorní rozhodnutí, které byly v předmětné trestní věci k dispozici. Vůči rozsahu dokazování ani vůči popisu skutkového děje ve výroku o vině ostatně ani jeden z odvolatelů žádné námitky neuplatňuje. V souvislosti s tím tedy není zcela jasné, z jakých důvodů se oba odvolatelé (byť státní zástupkyně toliko alternativně) domáhají vrácení věci soudu prvního stupně.

15. Všechny provedené důkazy pak nalézací soud podle zjištění odvolacího soudu hodnotil na základě své volné úvahy jednotlivě, v jejich souhrnu i ve všech vzájemných souvislostech tak, jak mu ukládá ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. a na základě logického myšlenkového postupu pak učinil správné skutkové závěry.

16. Jak shora uvedeno, vůči průběhu skutkového děje tak, jak je popsán ve výroku o vině napadeného rozsudku, nevznsl námitky ani jeden z odvolatelů a ani odvolací soud v něm neshledal žádné pochybení. Tento skutkový děj je ostatně takřka do detailu spolehlivě doložen kvalitními záznamy bezpečnostních kamer z místa činu a jeho okolí, ze kterých Městský soud v Praze zejména vycházel a které v kontextu s ostatními provedenými důkazy v odstavcích 36 až 43 odůvodnění napadeného rozsudku vyčerpávajícím způsobem popsal a vyhodnotil.

17. Záznamy bezpečnostních kamer jsou podle zjištění odvolacího soudu současně i spolehlivým podkladem pro právní posouzení jednání obžalovaného, použité soudem prvního stupně v napadeném rozsudku.

18. Tuto právní kvalifikaci shledal Vrchní soud v Praze zcela správnou, a pokud jde o námitky obou odvolatelů uvedené v jejich odvoláních, lze konstatovat, že se s nimi logicky a přesvědčivě de facto vypořádává již nalézací soud v odůvodnění napadeného rozsudku.

19. Pokud obžalovaný uvádí, že ani na okamžik nejednal v úmyslu poškozeného usmrtit, vyvrací toto jeho tvrzení kamerový záznam jeho útoku, z něhož je zjevně patrné, že po méně razantním, pomalejším a spíše váhavém úvodu tento útok poté, kdy se obžalovanému podařilo vytrhnout předloktí ruky svírající nůž ze sevření poškozeného, velice rychle vygradoval ke dvěma výpadům, kdy obžalovaný vedl čepel nože zjevně velkou silou vůči břišní části trupu poškozeného. K dalšímu pokračování nedošlo pouze díky tomu, že se poškozenému podařilo obžalovanému vytrhnout a utéci, přičemž obžalovaný se jej ještě pokusil pronásledovat, avšak po několika krocích tento pokus vzdal zcela zjevně nikoli proto, že by od pokračování v útoku dobrovolně upustil, ale z toho důvodu, že pro výrazný nepoměr fyzických sil neměl nejmenší šanci poškozeného dohnat. V podrobnostech a v navazujících právních úvahách, jež vyvrací odvolací námitky obžalovaného, lze pak plně odkázat na odstavce 48 až 52 odůvodnění napadeného rozsudku. Zde uvedenou argumentaci shledal odvolací soud vyčerpávající, logickou a přesvědčivou.

20. Rovněž tak lze zcela odkázat na odstavce 53 až 59 odůvodnění napadeného rozsudku, pokud jde o odvolací námitky státní zástupkyně. Ve skutečnosti, že se obžalovaný vyzbrojil nožem ještě předtím, než poškozeného na pracovišti vyhledal, nelze a priori bez dalšího spatřovat nezvratný důkaz toho, že již v tomto okamžiku měl v úmyslu vůči němu tento nůž použít, natož jej usmrtit. Naopak, kamerový záznam průběhu fyzického střetu tento závěr spíše vyvrací. Nelze přehlédnout, že zpočátku obžalovaný manipuluje s nožem pomalu, váhavě, takřka neobratně, působí spíše nerozhodným dojmem, a až poté, kdy vytrhl svoji ruku s nožem ze sevření poškozeného, jeho agresivita rychle vygradovala a útok nabyl na rozhodnosti. Pokud by se k poškozenému přiblížil již s záměrem jej usmrtit, jednal by nepochybně od počátku mnohem rozhodněji a rychleji ve snaze využít při konfrontaci s mladším a fyzicky lépe disponovaným protivníkem moment překvapení. Proto Vrchní soud v Praze shledal správným i ten závěr Městského soudu v Praze, že obžalovaný nezaútočil vůči poškozenému s rozmyslem ani po předchozím uvážení ve smyslu § 140 odst. 2 tr. zákoníku.

21. Důvodnými odvolací soud neshledal ani odvolací námitky obžalovaného směřující do výroku o trestu, pokud jde o jeho výměru.

22. Jestliže obžalovaný považuje trest odnětí svobody v délce deseti let, tj. na samé dolní hranici zákonné trestní sazby, uvedené v ustanovení § 140 odst. 1 tr. zákoníku, za nepřiměřeně přísný i pro případ, že by právní kvalifikace jeho jednání použitá v napadeném rozsudku zůstala nezměněna, lze z tohoto jeho postoje dovodit, že se domáhá aplikace ustanovení § 58 odst. 1, popř. odst. 6 tr. zákoníku, přestože to ve svém odvolání výslovně neuvádí.

23. Tato zákonná ustanovení umožňují mimořádné uložení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, má-li soud vzhledem k okolnostem případu nebo vzhledem k poměrům pachatele za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody trestním zákoníkem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout jeho nápravy i trestem kratšího trvání (§ 58 odst. 1 tr. zákoníku), anebo jestliže odsuzuje pachatele za přípravu k trestnému činu nebo za pokus trestného činu nebo za pomoc k trestnému činu a má vzhledem k povaze a závažnosti přípravy nebo pokusu nebo pomoci za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody trestním zákoníkem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout jeho nápravy i trestem kratšího trvání (§ 58 odst. 6 tr. zákoníku).

24. K tomuto postupu však odvolací soud u obžalovaného [příjmení] [příjmení] ve shodě se soudem prvního stupně žádné důvody neshledal.

25. Okolnosti případu v žádném směru nevybočují z obvyklého rámce obdobných trestních deliktů násilné povahy, které dospěly toliko do stádia pokusu, a nelze zde nalézt žádné skutečnosti, které

by povahu a závažnost tohoto pokusu mimořádným způsobem snižovaly. Obžalovaný učinil vše potřebné k tomu, aby závažný, popř. i smrtelný následek na straně poškozeného skutečně nastal a to, že k tomu nedošlo, nezáleželo ani v nejmenším na jeho vůli; jednalo se o výsledek duchapřítomné aktivní obrany poškozeného a jeho následného útěku. Ani osobní poměry obžalovaného nikterak neodůvodňují aplikaci shora citovaného zákonného ustanovení.

26. S ohledem na shora uvedené lze uzavřít, že trest odnětí svobody, uložený na samé dolní hranici zákonné trestní sazby uvedené v ustanovení § 140 odst. 1 tr. zákoníku nelze rozhodně považovat za nepřiměřeně přísný a výhrady obžalovaného vůči němu je tedy nutno označit jako neopodstatněné.

27. Ani námitky obžalovaného směřující do trestu vyhoštění neshledal odvolací soud důvodnými.

28. Vzhledem k tomu, že obžalovaný se jako cizí státní příslušník dopustil na území České republiky zvláště závažné trestné činnosti, je uložení vedlejšího trestu vyhoštění podle § 80 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku plně v souladu se zájmem státu na ochraně života a zdraví osob, žijících na území republiky.

29. Pokud má obžalovaný s odvoláním na válečný konflikt, probíhající v současné době ve východních oblastech území republiky Ukrajina, jejímž je státním příslušníkem, za to, že jeho vyhoštění je nepřipustné, nelze tento jeho názor akceptovat.

30. Pomine-li se skutečnost, že obžalovaný nemusí být nutně vyhoštěn do svého domovského státu, ale do kterékoliv jiné země, která bude ochotna jej přijmout, ani jeho vyhoštění na Ukrajinu není v rozporu s ustanoveními § 80 odst. 3 písm. b), popř. písm. d) tr. zákoníku, na něž se odvolává. Přes probíhající válečný konflikt je převážná část území Ukrajiny vojenských operací ušetřena a je pod spolehlivou kontrolou ukrajinských státních orgánů, funguje zde infrastruktura i zásobování. Rozhodně tedy nelze dovodit, že by u obžalovaného byly splněny podmínky pro udělení azylu nebo že by mohl být ve svém domovském státě pronásledován pro svoji rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické nebo náboženské smýšlení, nebo že by jej vyhoštění vystavilo mučení či jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení anebo trestu.

31. Proto je u něho uložení trestu vyhoštění z území České republiky v trvání deseti let plně namístě. Pro případ, že by se v době, kdy bude výkon tohoto trestu aktuální, situace radikálně změnila, je zde vždy možnost aplikace ustanovení § 350h odst. 4 tr. ř., umožňující upuštění od výkonu trestu vyhoštění nebo jeho zbytku, jestliže po vyhlášení rozsudku, kterým byl tento trest uložen, nastanou skutečnosti, pro které trest vyhoštění nelze uložit.

32. Oproti tomu s úvahami státní zástupkyně týkajícími se způsobu výkonu trestu odnětí svobody se Vrchní soud v Praze ztotožnil. Přestože obžalovaný by měl být vzhledem k délce trestu a vzhledem k charakteru trestné činnosti, za kterou byl tento trest uložen, podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku standardně zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou, tj. do nejprísnějšího typu věznice, nelze pominout jeho dosavadní trestní bezúhonnost, poměrně nízký stupeň jeho narušení a koneckonců i jeho pokročilý věk, v jehož důsledku bude vnímat podmínky výkonu dlouhodobého trestu odnětí svobody mnohem citelněji. Lze tedy mít za to, že zde jsou dány podmínky pro aplikaci modifikačního ustanovení § 56 odst. 3 tr. zákoníku, tj. že by u něho mohlo být účelu tohoto trestu lépe dosaženo v mírnějším vězeňském režimu.

33. Proto Vrchní soud v Praze napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. z podnětu obou odvolání částečně zrušil, a to ve výroku o způsobu výkonu trestu odnětí svobody, a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že se obžalovaný [příjmení] [jméno] podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazuje pro výkon uloženého trestu odnětí svobody do věznice s ostrahou.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není další řádný opravný prostředek přípustný. Lze však proti němu podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i v neprospěch obžalovaného, obžalovaný pro nesprávnost výroku toho rozhodnutí, které se ho bezprostředně dotýká, a to pouze prostřednictvím svého obhájce, jinak se takové podání za dovolání nepovažuje, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky.

Praha 5. října 2022

JUDr. Petr Smrž
předseda senátu